

Kuopion kaupunginkirjasto – Pohjois-Savon maakuntakirjasto haluaa omalta osaltaan osallistua J.V.Snellman 200 vuotta -juhlavuoden juhlintaan näyttelyllä ”J.V.Snellman sillanrakentajana Ruotsin ja Venäjän vallan koulujärjestyksen välillä”.

Näyttelyssä on esillä aineistoa, joka kuvaa 1800-luvun alun Kuopiota, kuopiolaisia kouluja, vuoden 1843 koulujärjestystä ja sen edeltäjää sekä esimerkkejä kummankin koulujärjestyksen aikaisista oppikirjoista sekä Snellmania henkilönä Kuopion lyseon kirjaston näkökulmasta nähtynä.

J.V. Snellman toimi Kuopiossa yläalkeiskoulun rehtorina vuosina 1844 – 1849.

Snellman kantoi huolta suomenkielisen kansan sivistyksestä ja halusi nostaa suomenkielen aseman. Suomeen tarvittiin suomenkielinen lehdistö, jolla voidaan vaikuttaa väestön valtaosan yleisen mielipiteen muodostumiseen.

Suomi tarvitsi myös vapaan, autonomisen sivistysyliopiston uudenlaisen virkamieskunnan kouluttamiseen.

Ennen Kuopioon tuloaan ja täältä lähdettyään J.V.Snellman toimi opettajana Helsingin yliopistossa, vuodesta 1856 oppiaineen ”Siveysoppi ja tieteiden järjestelmä” professorina.

Kuopioon perustettiin lukio eli kymnaasi vuonna 1844. Kuopion kymnaasin, yliopistoon johtavan lukion, perustamisen tarkoituksena oli saada korkeampaa opetusta virkamiesten kouluttamista varten seudulle, josta oli liian pitkä matka muihin lukioihin ja poistaa näin savolaisten ja muiden itäsuomalaisten esteitä ylempään opilliseen sivistykseen.

” Kuopion lyseon kirjasto” – nimellä tunnettu kokoelma sisältää sekä Kuopion lukion että Kuopion yläalkeisasteen kirjastot, jotka yhdistettiin vuonna 1872 eri oppikouluasteita yhdistettäessä.

J.V. Snellmanin tullessa rehtoriksi yläalkeiskoulun kirjastossa oli alle 20 teosta, kuusivuotisen rehtorikauden aikana kirjasto lisääntyi noin kahdellasadalla teoksella.

Lukion kirjaston kirjamäärä oli huomattavasti suurempi, vuonna 1872 siellä arvioitiin olevan jo noin 9000 nidettä. Kirjasto perustettiin vuonna 1844, vuoden 1843 koulujärjestyksen mukaan ”... jokaisella gymnaasilla pitää oleman kirjasto.”

Lahjoitusten osuus oli alkuvaiheessa hyvin suuri. Niitä saatiin kotimaasta sekä ulkomailta, esimerkiksi Ruotsista, missä A.I.Arwidssonin kirjoituksilla oli suuri vaikutus lahjoittajiin.

Myös Snellman halusi vaikuttaa kirjoituksillaan kokoelman karttumiseen, koska varattu aineistonhankintamääräraha oli aivan liian pieni.

Kuopion lyseon kirjasto oli aikansa tiedekirjasto, jota käyttivät oppilaitoksen oppilaiden ja ennen kaikkea opettajien ohella myös seudun virkamiehet. Ytimenä oli kuitenkin koulutuksen tarpeisiin koottu kokoelma, joka heijastaa paitsi oman aikansa myös aikaisempien sukupolvien sivistyksellisiä ja koulutuspoliittisia käsityksiä.